

державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Вінниця: Твори, 2021. Вип. 36. С. 58–66.

4. Дружківка. Замальовки на прогулянці. *Враження від подорожей*. 26 червня 2019 р. URL: <http://ua.trip-impressions.com/2019/06/druzhkovka.html>

5. Романенко А. Ні фасаду, ні оздоблення... *дероДонбас*. 17 вересня 2021 р. URL: <http://tiny.cc/vurmzz>

ВІДНОЛЕННЯ РОБОТИ МУЗЕЇВ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ НА ПІДКОНТРОЛЬНІЙ УКРАЇНІ ТЕРИТОРІЇ

Отземко О. В.

Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця (Україна)

e-mail: o.otzemko@donnu.edu.ua

Російсько-українська війна завдала жахливого удару музейній сфері України. Чимало музеїв потрапили в окупацію, були пограбовані та знищені. Водночас частина музеїв, що опинилися в зоні тимчасової окупації, попри втрату колекцій, спромоглися відновити свою діяльність на підконтрольній Україні території. Вдалими прикладами є Донецький обласний краєзнавчий музей (далі ДОКМ), Донецький обласний художній музей (далі ДОХМ).

ДОКМ, що втратив основну колекцію, відновив діяльність у 2016 р. у м. Краматорську та зосередився на науково-дослідницькій роботі: співробітництві з Інститутом археології НАН України, збиранні матеріалів і розкопках [1, с. 8]. Восени 2019 р. було відкрито першу експозицію, побудовану на археологічних матеріалах. Ще один напрям роботи музею – історія ХХ ст. Загалом музей працює за всіма напрямками краєзнавства, створюючи нові музейні фонди. У межах проєкту «Музей російсько-української війни» активно збираються матеріали про події в регіоні з 2014 р., зокрема усні свідчення, матеріали про Героїв Небесної Сотні, загиблих військових і цивільних [2; 3]. У 2014–2022 рр. продовжували функціонувати відділи ДОКМ: музей Прокоф'єва у селі Сонцівка, музей В. І. Немировича-Данченка у с. Нескучне та Великоанадольський музей лісу. Дві філії музею залишилися на непідконтрольній території [1, с. 8]. ДОКМ має інформативний розгалужений сайт із 3D-турами експозицій та відділів, ознайомлює відвідувачів із новими проєктами [3], веде свій ютуб-канал, активну офіційну фейсбук-сторінку [4; 5; 6].

Через окупацію м. Донецька переважна частина колекції ДОХМ залишилася на території, непідконтрольній українській владі. У 2015 р. музей було перереєстровано за адресою відділу «Музей народної архітектури, побуту та дитячої творчості» в с. Прелесне Слов'янського району. У 2015 р. було створено Сектор сучасного мистецтва ДОХМ, зареєстрований у м. Дружківка, з 2021 р. – у м. Краматорськ Донецької області. У Краматорську музей розпочав свою роботу з виставки «Схід-Захід разом» [7].

Влітку 2022 р. фонди та колекції ДОХМ (понад 300 творів) були евакуйовані до Хмельницького та передані на зберігання Хмельницькому обласному художньому музею. У серпні–вересні у Хмельницькому художньому музеї відбулася виставка «Схід. Рівень свободи» [8]. У лютому–березні 2024 р. ДОХМ разом зі Слов'янським краєзнавчим музеєм, Хмельницьким художнім музеєм та ЦГС «Друкарня» організували виставку в межах благодійного проєкту «НаГрані», метою якої є меморіалізація подій, пов'язаних із російсько-українською війною, а також привернення суспільної уваги до історичних об'єктів Слов'янська, що постраждали внаслідок російської агресії [9]. ДОХМ працює дистанційно, має активну фейсбук-сторінку. Зокрема, відділ народної архітектури, побуту й дитячої творчості проводить майстер-класи для дітей-переселенців у Дніпрі [10].

Отже, активна діяльність донецьких музеїв є надзвичайно важливою у справі збереження історико-культурної спадщини Донбасу, а також як невід'ємний складник відновлення України у повоєнні часи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Музеї Донецької області: каталог / упоряд. О. Довбня. Краматорськ: ДОКМ, 2019. 98 с.
2. Нікуліна О. Краєзнавчий музей у Краматорську – майданчик між минулим та майбутнім. *Антикризовий медіа-центр*. 16.08.2020. URL: <https://acmc.ua/kraeznavchyj-muzej-u-kramatorsku-majdanchyk-mizh-mynulym-ta-majbutnim/>
3. Донецький обласний краєзнавчий музей. Офіційний сайт. 2024. URL: <https://muzeu-dokm.pp.ua/>
4. Донецький обласний краєзнавчий музей. Офіційна сторінка ДОКМ. 2024. URL: <https://www.facebook.com/dokmuseum>
5. Меморіальний музей-садиба В. І. Немировича-Данченка та М. О. Корфа. Офіційна сторінка Facebook. 2024. URL: <https://www.facebook.com/mussadnd>
6. Донецький обласний краєзнавчий музей. YouTube-канал. 2024. URL: <https://www.youtube.com/@user-oq8lq7ev8j/featured>
7. Ладика О. У Краматорську відкрився обласний художній музей. *Інтернет-видання Краматорськ-post*. 26.04.2021. URL: https://www.kramatorsk-post.com/u-kramatorsku-vidkrivsyia-oblasnii-xudoznii-muzei-shho-tam-mozna-pobaciti_83294/
8. Фонди Донецького обласного художнього музею евакуювали з Краматорська. 22.10.2022. *Східний проєкт*. URL: <https://vp.donetsk.ua/gorod-region/gorod/110058-fondi-donetskogo-oblasnogo-khudozhnogo-muzeyu-evakuyovali-z-kramatorska>
9. Хмельницький обласний художній музей. Офіційний сайт ХОХМ. 2024. URL: <https://xohm.art/event/vystavka-nahrani-slovyansk-khmelnyczkyj>
10. Донецький обласний художній музей. Сторінка Facebook. 2024. URL: <https://cutt.ly/deUq38UW>